

MAGYAR FORMATERVEZÉSI TANÁCS

2002–2005 – 2005–2008 – 2008–2011

EREDMÉNYEK

A Magyar Formatervezési Tanács (MFT) a 266/2001.(XII.21.) számú kormányrendelet alapján végzi tevékenységét. Az MFT éves munkatervi feladatainak pénzügyi háttérét a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának költségvetése biztosítja. Az MFT működésével kapcsolatos feladatokat a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának szervezeti egységeként működő **Iroda** (MFTI) látja el.

Küldetés

A Magyar Formatervezési Tanács célja, hogy a formakultúra eszközeivel hozzájáruljon az életminőség javításához és a nemzetgazdaság versenyképességének növeléséhez. Közös erőfeszítések árán virágzó országot szeretnénk teremteni Európa közepén, amelynek polgárai esztétikus, egészséges környezetben élnek, becsülik és ápolják hagyományait, tudatosan vállalják kulturális identitásukat, és tisztában vannak azzal, hogy a jóléthez a formatervezés is jelentős mértékben hozzájárul.

Célok

Az MFT hároméves munkaprogramok és az éves költségvetéseknek megfeleltetett éves munkatervek keretében végzi tevékenységét. A munkaprogramok lefedik a kitűzött célok eléréséhez szükséges lépéseket és tükrözik az MFT adott ciklusának prioritásait. Az MFT célkitűzéseit segíti a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala által alapított, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium kezelésében lévő **Design Terminál**.

Tevékenységi területek – eredmények

Tájékoztatás – a nagyközönségtől a szakmai körökig

Az MFT szükségesnek látja a formatervezéssel kapcsolatos ismeretanyag bővítését és terjesztését annak érdekében, hogy a figyelmet a design gazdaságösztönző szerepére irányítsa, és mind szélesebb körben megmutassa, hogy a K+F, a tudomány és technológia mellé a design is felsorakozott az innovációs hajtóerők közé. A cél eléréséhez megalakulása óta számos eszközt hívott életre az MFT: 2002 őszén elindított honlapja (www.mft.org.hu) folyamatosan fejlesztve ad friss, naprakész híreket a szakmai történésekről. A honlap látogatottsági mutatója évről évre egyre nagyobb számú látogatót regisztrál. Az MFT rendszeresen terjesztett elektronikus publikációja – évi hat hírlevele – folyamatos híreivel az információáramlás szolgálatában áll. A hírlevelek nemcsak az érintett szervezet híreiről és közeli eseményeiről tájékoztatnak, hanem általános információkat, elérhetőségi adatokat is tartalmaznak. Az e-mailen kézbesített és a honlapról is letölthető hírleveleket gyorsan elfogadták, a címzettek száma a Tanács működésének három ciklusa alatt megduplázódott. A szakmai közegeken kívül a hazai és

nemzetközi nagyközönség megbízható és állandó hírforrásává is vált. Az MFT nyomtatott és digitális kiadványai, illetve adatbázisai szintén a tájékoztatást szolgálják.

Az MFT kiadványainak kialakításánál is a legmagasabb szakmai minőségre törekszik, ennek jegyében szintén a tájékoztatást szolgáló hazai és nemzetközi fórumokon terjesztett színes, többnyelvű nyomtatott (katalógus, leporelló stb.) és digitális kiadványait (jegyzetek, útmutatók stb.) nemzetközi elismertségnek örvendő tervezőművészek jegyzik, akiket az MFT pályázatok útján kér fel.

Az MFT kiadványai szabadon letölthetők a honlapról, illetve ingyenesen állnak az érdeklődők rendelkezésére, csakúgy, mint adatbázisai. Az MFT által életre hívott, folyamatosan karbantartott és fejlesztett szakmai adatbázis a kelet-európai design-intézményrendszer strukturált adatainak összessége, folyamatosan szerkesztett, naprakész és egyedülálló kalauza az érdeklődőknek.

A kommunikációs csatornák mellett az MFT számos kiadvány – egyetemi jegyzet és szakkönyv, folyóirat, katalógus, leporelló – megjelenését támogatja, néhány cím ezek közül: „*A magyar design 150 éve – a dualizmus korától napjainkig*” (angol-magyar nyelvű kiadvány), „*Németh Aladár*” (a formatervező életét és munkásságát bemutató könyv), vagy az MFT mandátumának zárásakor megjelent „*Muchától Rubikig*” – Magyarország és Kelet-Közép-Európa XX. századi designtörténetét feldolgozó kiadvány, melyek mindegyike a nagyközönség körében is méltán népszerű. Az MFT számos hiánypótló tanulmány magyar nyelvű kiadását támogatja, mint például a BEDA (*Bureau of European Design Associations*) által megjelentetett „*Az európai design aktuális kérdései*” című, a design értékteremtő és versenyképesség-növelő erejét bemutató tanulmánykötet szemelvényes magyar kiadása. A tanulmánykötet célja a design fogalmának és lehetőségeinek széleskörű értelmezése, elsősorban az Európai Unió szempontjából. A négy téma köré – innováció, társadalmi felelősségvállalás, kultúra, oktatás – csoportosított tanulmányok bemutatják a design értékteremtő és versenyképesség-növelő erejét. Emellett saját kiadásban is készített fontos szakmai kiadványokat, mint például a „*Designintézmények Magyarországon*” című négy nyelvű kiadványt, mely a szakmai és nagyközönség meghatározó designkalauzává vált.

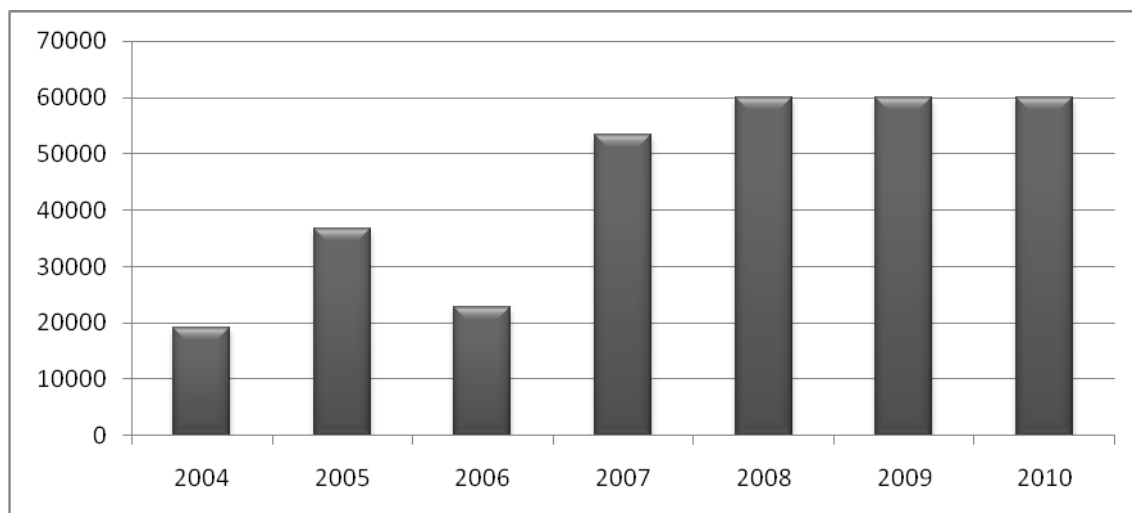
Az MFT tevékenységéről eddigi munkájának eredményeképp a rendezvényekhez kötődve rendszeresen beszámol a sajtó. Az MFT által generált, működésével és tevékenységével kapcsolatos direkt sajtómegjelenések száma közel ezres nagyságrendű.

Design Hét Budapest

Az MFT 2004-ben indította útjára a **Design Hét Budapest** rendezvénysorozatot. A design hetek legfontosabb célja a design értékeinek, gazdasági és társadalmi szerepének tudatosítása, a design iránti bizalom növelése és a terület szereplői közötti kommunikáció erősítése.

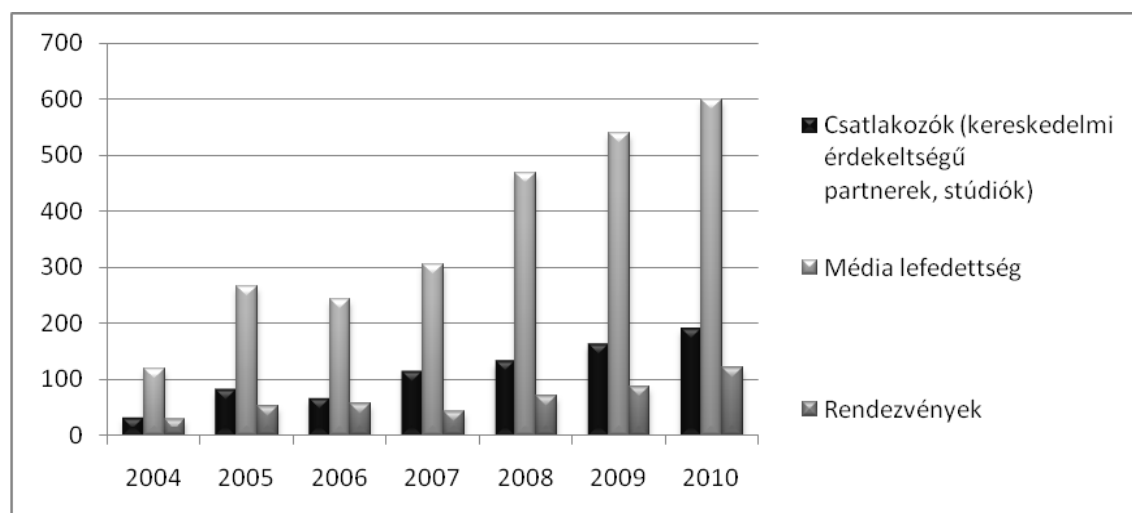
A nagyközönségnek és a szakmának egyaránt szóló egyhetes programsorozatot első alkalommal 2004-ben rendezték meg, 20 helyszínen, 28 eseménnyel. 2005-ben már megközelítőleg kétszer ennyi rendezvény várta közönségét, és a csatlakozó intézmények száma is megháromszorozódott. A Design Hét első két évében a Budapesti Őszi Fesztivál kiemelt rendezvényeként került meghirdetésre, 2006-tól az elért sikerek lehetővé tették, hogy önálló designfesztiválként jelentkezzen minden év kora őszén. A Design Hét 2008-ra tíznapos eseménysorral növelte ki magát és pozíciója megerősödött az európai rendezvények sorában.

A Design Hét Budapest látogatottság 2004–2010.

Az elmúlt hét évben a látogatók száma megháromszorozódott, 19 ezerről 60 ezerre, az együttműködő partnerek száma hatszorosára emelkedett (190 partner). A nagyközönség is több mint 100 helyszínen, négyszer több, közel 120 rendezvényből választhatott, mint korábban. Mindezen eredményeket az ötszörösére nőtt médiavisszhang is visszaigazolja.

A Design Hét Budapest rendezvényhez csatlakozó partnerek és rendezvények száma, médialefedettsége 2004–2010.

A komplex, nagy nyilvánosságnak szóló fesztiválprogram – melynek az MFT életre hívása óta védnöke és támogatója – évről évre szélesebb közönséget elérve, nyolcéves fennállása alatt a magyar innovatív gondolkodás emblematikus rendezvényévé vált. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, a Magyar Formatervezési Tanács 2004 óta egyoldalú, következetes, évi 35-40 millió Ft.-os ráfordítása a hazai kulturális és gazdasági szférában cca. 2,5–3 milliárd forint forgalmat generált.

A társadalmi, kulturális és gazdasági igényekre született formatervezői válaszok a terek, tárgyak és vizuális kommunikáció regiszterébe bevonják a művészetet és a tudományt, megszólítják a gazdasági döntéshozókat, ugyanakkor a rendezvénysor színes palettája

révén a nagyközönség részére is számtalan újdonságot, az életminőséget javító ötletet, megoldást mutat meg.

A Design Hét Budapest központi témái és programjai 2004–2011:

	Kiemelt téma	Saját szervezésű programok
2004	Magyar Formatervezési Díj 25 éves jubileuma	- Design Iskolák Börzéje - Design Túrák busszal
2005	Designoktatás, Köztéri helyek	- Kirakat kiállítás
2006	Mozgásban a design!	- Design Filmnapok - Design túra villamossal
2007	Design: egy új esély	- Próbajárat - Design Trapp
2008	Párbeszéd	- Sztárvendég: Marcel Wanders - Portfólió (fiatal illusztrátorok, 20 kulturális csomópont) - Hotel Túra - Mycam – videópályázat - Vásárlási akció (60 bolt, 15%)
2009	Kreatív energiák	- Versenyben – magyar design a világpiacon - Sztárvendég: Harri Koskinen - Nyitott Stúdiók - Kreatív workshopok gyerekeknek - Vásárlási akció (60 bolt, 20%)
2010	Design – élj vele!	- Design az elérhető jövőért - Design Börze - Stylist névjegyek - Sztárvendég: Paola Navone - Design Túrák - Nyitott Stúdiók - Kreatív workshopok gyerekeknek - Vásárlási akció (72 bolt, 20%)
2011	Couleur Locale	- Couleur Locale - Európa színei tárgyakban - Sztárvendég: Walking-Chair Design Studio - Design Túrák - Nyitott Stúdiók - Design Hét Gasztro - 2500 Watt kiállítás és jótékonyági árverés - DHB recycling worksop - Display- designfoglalkozások gyerekeknek - A kék...zöld kiállítás - Vásárlási akció (72 bolt, 20%) - közterületi reklámkampány (kültéri installáció, metró)

		padlómatrica, villamos reklám, zászlózás)

Oktatás, elméleti munka

Az MFT elsőként 2008-ban, majd 2011-ben is hároméves együttműködési keret-megállapodást kötött a tervezőképzés három legnagyobb hazai felsőoktatási intézményével, a *Moholy-Nagy Művészeti Egyetemmel*, a *Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel* és a *Nyugat-magyarországi Egyetem Alkalmazott Művészeti Intézetével*. A megállapodás célja a design alkalmazására vonatkozó korszerű ismeretek terjesztése, a hallgatók szakmai fejlődésének elősegítése az európai elvárásoknak megfelelő tudásszint elérése érdekében.

Az MFT második ciklusa alatt lezajló, az európai felsőoktatási térséghez kapcsolódó, ún. bolognai folyamat elősegítése céljából tekintélyes meghívott szakértők részvételével a magyar felsőoktatási intézményekben akkreditált ipari termék- és formatervezési, építőművészi, iparművészeti alap- és mesterképzési (BA, BsC) szakok, szakirányok képzési programjának, tantervének tárgyában akkreditációs viták lefolytatásának biztosított szakértői fórumot. A képzés támogatása és szélesítése érdekében az MFT egy fő részére DLA ösztöndíjat alapított.

A keret-megállapodások és éves munkaterveik rögzítik a képzési programok támogatását, az oktatók és hallgatók nemzetközi mobilitásának elősegítését. Ennek következtében a képzőhelyeknek lehetőségük nyílt vendégprofesszorok fogadására és az MFT védnökségével megvalósított nemzetközi workshopok, szimpóziumok rendezésére, melyek a hazai felsőoktatási tervezőműhelyek nemzetközi vérkeringésbe való bekapcsolódását, valamint Budapest regionális designközponttá válását tették lehetővé.

A graduális és posztgraduális képzésben tervezőművészek részvételével zajló „Nemzetközi Design Workshop Zsennye” alkotóműhely és workshop megrendezését az MFT financiálisan és szakmai jelenlétével is támogatta.

Az MFT a designfejlesztés egyik lényeges elemének az interdiszciplinaritás megteremtését tekinti, így együttműködést alakított ki a műszaki-gazdasági képzésben jelentős szerepet játszó intézményekkel. „A design vállalati irányítási kérdései” címmel közös kurzust indított a *Budapesti Corvinus Egyetem Marketing és Média Intézetével*. Az MFT tevékenyen részt vállalt a kurzus tematikájának összeállításában tantárgyprogram és előadó biztosításával. A kísérleti jelleggel meghirdetett kurzust évről évre egyre több hallgató veszi fel tantárgyai közé, az elmúlt években közel 40 fős hallgatói létszámról kaptunk híradást. A kurzus meghirdetett programja a Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíj tavaszi, beszámoló kiállítása; a látogatás után egyre többen döntenek úgy, hogy design témában írják szakdolgozatukat. A design alkalmazására vonatkozó korszerű ismeretek terjesztése területén a Tanács töretlenül folytatja az együttműködést a leendő gazdasági döntéshozók képzésében jelentős szerepet játszó intézményekkel.

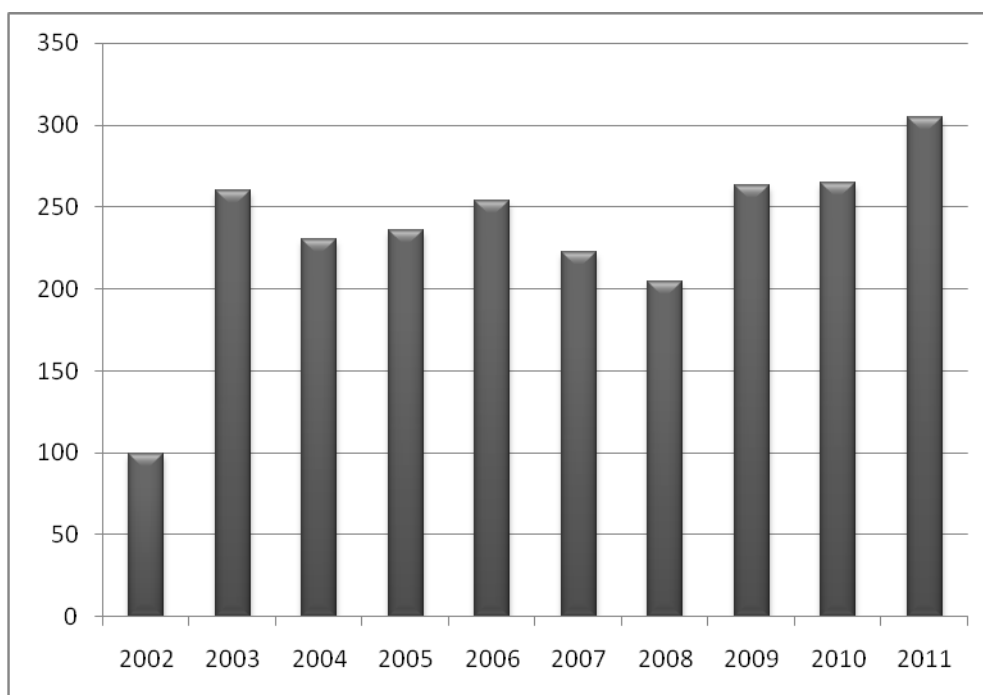
Gazdaságélénkítés – vállalkozói, civil és állami szféra

A design nemcsak szerves része a kreatív iparnak és az innovációnak, hanem szakszerű integrálásával további iparágak nemzetgazdasági megerősítéséhez is hozzájárul, így ezek az utóbbi évek nemzeti designstratégiáiban is külön említésre kerültek. Az MFT első ciklusában elkészült „A hazai formakultúra fejlesztését segítő kormányzati stratégia előkészítése” címet viselő tanulmány, amely a korábbi hazai támogatási programok vizsgálata, az inkubátorházak által nyújtott lehetőségek, a közbeszerzési eljárás elemzése és a nemzetközi tapasztalatok számbavétele mellett ajánlásokat fogalmazott meg.

Az MFT lobbytevékenységének is köszönhetően a gazdasági miniszter 2004-ben újraszabályozott hatáskörében – csakúgy, mint a KKV fejlesztési programokban – **megjelent a design-politikáért viselt felelősség.**

A design alkalmazásának ösztönzésére az MFT egyik legfontosabb eszköze a **Magyar Formatervezési Díj**, ami egyben a magyar formatervezés legfontosabb intézményrendszere is. A Magyar Formatervezési Díj pályázatot a nemzetgazdasági miniszter az MFT közreműködésével hirdeti meg, a hazai formatervezőket és gyártókat szólítja meg azzal a céllal, hogy a hazai design kiemelkedő alkotásait elismerje, a formatervezés hazai alkalmazását ösztönözze, és a design eszközeivel hozzájáruljon a gazdaságélénkítés folyamatához, a magyar termékek nemzetközi versenyképességének javításához. A pályázati rendszert az MFT első ciklusában, 2003-ban a kor szelleméhez és elvárásaihoz igazította, arculatát megújította és jogi háttérét is megteremtette (17/2005. (III. 26.) GKM rendelet). A magyar designszakma legrangosabb elismerésének megújítására tett reformtörekvéseket igazolja a megugrott pályázati aktivitás.

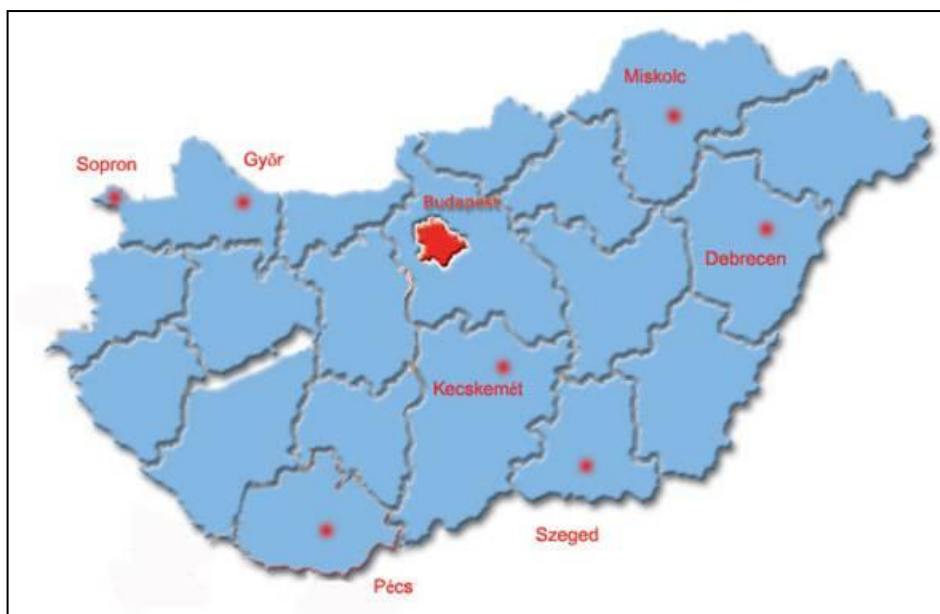
A Magyar Formatervezési Díj pályázatra beérkezett pályázatok száma 2002–2011.

A második ciklusban a végrehajtott szerkezetátalakítás óta eltelt öt év eredményét (2003–2008) egy vándorkiállítás (**FormaTÚRA**) formájában mutatta be az MFT Magyarország regionális központjaiban (Sopron, Győr, Debrecen, Kecskemét, Miskolc, Pécs, Budapest, Szeged), mellyel a hazai, kortárs design bemutatása mellett aktivizálásra bírta az adott régió, város gazdasági szereplőit. A vándorkiállítás állomásain, szakmai partnereivel együttműködve – egyetemi oktatási központokkal (Nyugat-magyarországi Egyetem, Győri Széchenyi István Egyetem, Miskolci Egyetem, a Pécsi és a Szegedi Tudományegyetem), valamint a helyi gazdasági szféra képviselői szerveivel (iparkamarák, infopontok, innovációs központok) – a kiállítások kíséretében az MFT számos szakmai fórumot is szervezett. A seregszemlét kitüntetett vállalkozói és fogyasztói figyelem övezte, jelentős és komoly sajtóérdeklődés kísérte.

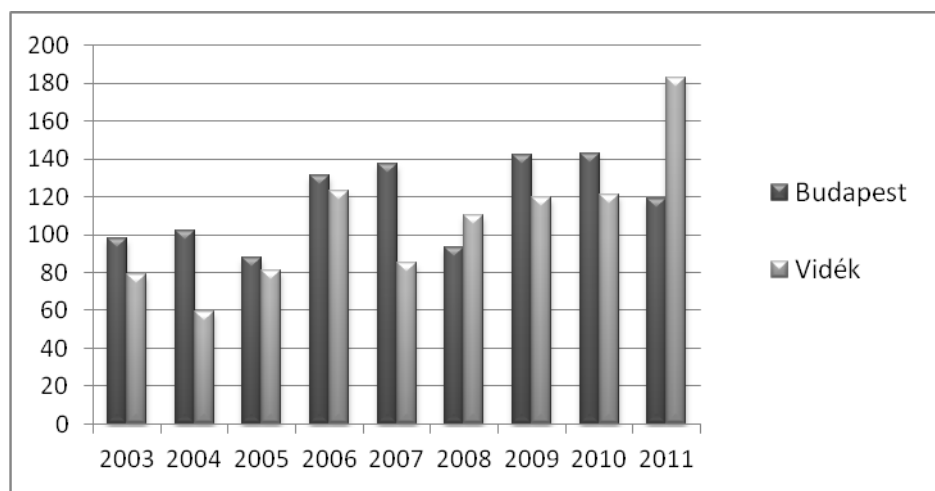
Az MFT harmadik ciklusában a FormaTÚRÁ-t nemzetközi porondon is megmérette: 2009 Európa kulturális fővárosa, Vilnius meghívására a magyar design a Baltikum nagyközönségének mutatkozott be.

A Magyar Formatervezési Díj eredményeinek vidéki állomásokon való népszerűsítése meghozta az elvárt eredményt, a FormaTÚRÁT követő években jelentősen csökkent a főváros-centrikusság a pályázatok számának tekintetében.

FormaTÚRA vándorkiállítás 2008–2009, állomásai

Magyar Formatervezési Díj 2003–2011 pályázók terület szerinti megoszlása

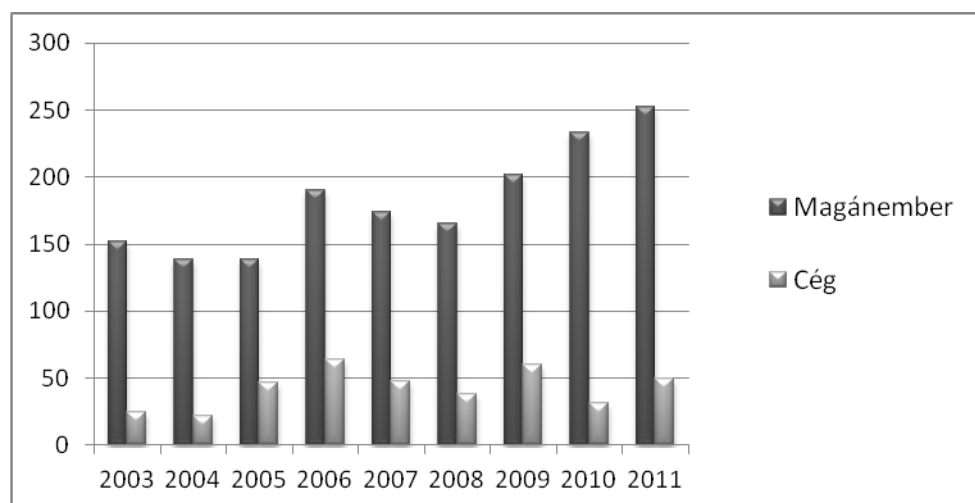
A Magyar Formatervezési Díj éves mezőnyét áttekintve jól látható, hogy a honi gazdaság szereplői, néhány iparágtól eltekintve, még mindig kevésbé veszik igénybe a tervezőképző egyetemek által kibocsátott, európai tudásszinttel rendelkező designerek tudását. Másrészt okból ugyan, de sem a külföldi tulajdonú nagyvállalatok, sem a hazai kis- és középvállalkozások nem használják ki a rendelkezésre álló potenciált. Az MFT ezen a helyzeten kívánt javítani azzal, hogy támogatta a formatervezés integrálását az innovációpolitika stratégiai eszköztárába.

Az MFT felkérésére elvégzett 2011-es kutatás* arra kereste a választ, hogy létezik-e designszemléletű üzleti gondolkodás a hazai kis- és középvállalkozások körében. A felmérés főként arra irányult, hogy egy-egy vállalat sikerességében mekkora szerepet játszik a design. A felmérés eredménye azt mutatta, hogy egy nehezebb időszakot túlélő cég már látja, hogy üzleti szempontból döntő jelentősége lehet a design tudatos alkalmazásának, ez a versenytársakhoz képest is előnyt jelenthet.

*A felmérést a Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet 2011 szeptemberében végezte, 200 működő, hazai KKV megkérdezésével.

A díjpályázat statisztikái is igazolják a vállalatok egyre nagyobb designtudatosságát, az évről évre növekedő pályázati aktivitás mellett egyre magasabb a cégek által benyújtott pályázatok, és ennek köszönhetően a megvalósult, piaci megrendelésre készült pályamunkák száma is.

Magyar Formatervezési Díj 2003–2011 közötti pályázóinak jogviszony szerinti megoszlása

Az MFT a design ösztönzésében való katalizátor szerepét eredményesen töltötte be. Ha csak az elmúlt évek eseményeit tekintjük, a Magyar Formatervezési Díj díjátadó gáláit és kiállításait – csakúgy, mint a díjpályázat kísérőrendezvényeit – a szakma és a nagyközönség részéről egyaránt komoly érdeklődés övezte.

Az MFT 2009-ben a „Kreativitás és Innováció Európai Éve” programsorozat kiemelt partnereként, az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési és Innovációs Ügynökség által szervezett innovációs konferencia kísérőrendezvényeként rendezett tárlatot a debreceni Modemben.

A Díj 2010. évi kiállításához kapcsolódóan az MFT meghívására az **Országgyűlés Fenntartható Fejlődés Bizottsága kihelyezett ülést** tartott a Néprajzi Múzeumban. Az ülésen külön napirendi pont keretében az MFT elnöke tájékoztatást adott a fenntartható fejlődés alapértékeinek érvényesítéséről a magyar formatervezésben. Az üléshez kapcsolódóan a képviselők és a vendégek a Magyar Formatervezési Díj pályázat kiállítását is megtekintették.

A tárlathoz kapcsolódóan az MFT „Innovatív szellemi inspirációk” címmel szakmai fórumot is rendezett a kis- és középvállalkozóknak, ahol a designereket potenciálisan alkalmazó cégek, vállalatok olyan hazai jó példákat mutattak be, amelyekből kitűnt, hogy a formatervezésben a fenntartható innováció eszközét látják és a sikeresség érdekében érdemes a designba invesztálni.

2011 tavaszán a Magyar Tudományos Akadémia adott otthont „A kultúra hozzájárulása az Európa 2020 stratégia végrehajtásához” címet viselő konferenciának, melynek keretében az elmúlt évek Magyar Formatervezési Díjas alkotásait tekinthették meg az EU-delegáltak. A találkozó a kulturális és kreatív ágazatok gazdaságélénkítő hatása mellett a társadalmi kohézió erősítését, valamint az innováció és a kultúra közötti sinergiák kihasználását is nagyító alá vette.

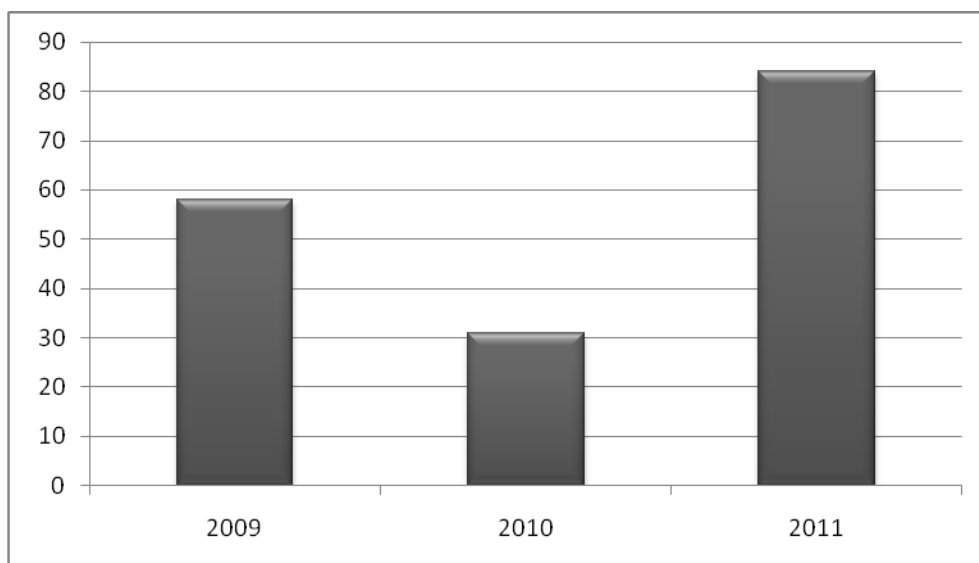

2011 késő őszen pedig a díjpályázat 2000–2011. között elismert alkotásai a holland királyi főváros, Hága szomszédságában, Delftben mutatkozhattak be, remek alkalmat kínálva a hazai design nemzetközi versenyképességének elősegítésére, a formatervezés pozíciójának erősítésében részt vevő valamennyi terület – az oktatás, a vállalkozói szféra, valamint a vásárlóközönség – szereplőivel való megismertetésre, kapcsolatépítésre.

A díjpályázat elmúlt éveinek eredményei igazolják a design sokrétűségét, az innovációra és a versenyképességre gyakorolt hatását, megmutatják, hogy a design túlmutat a termékeken/szolgáltatásokon megjelenő esztétikai többletnél, technológiai, gyártási, kommunikációs, kulturális, marketing, fenntarthatósági és ergonómiai szempontokat is ötvöz. A kreatív és kulturális gazdaság összefonódását, a hazai termékek piaci létjogosultságát mutatja, hogy legutóbbi, 2011-es seregszemléjén közel ötven vállalkozás is részt vett a megmérettetésen, a díjazott alkotások közül szinte minden második megvalósult, késztermék.

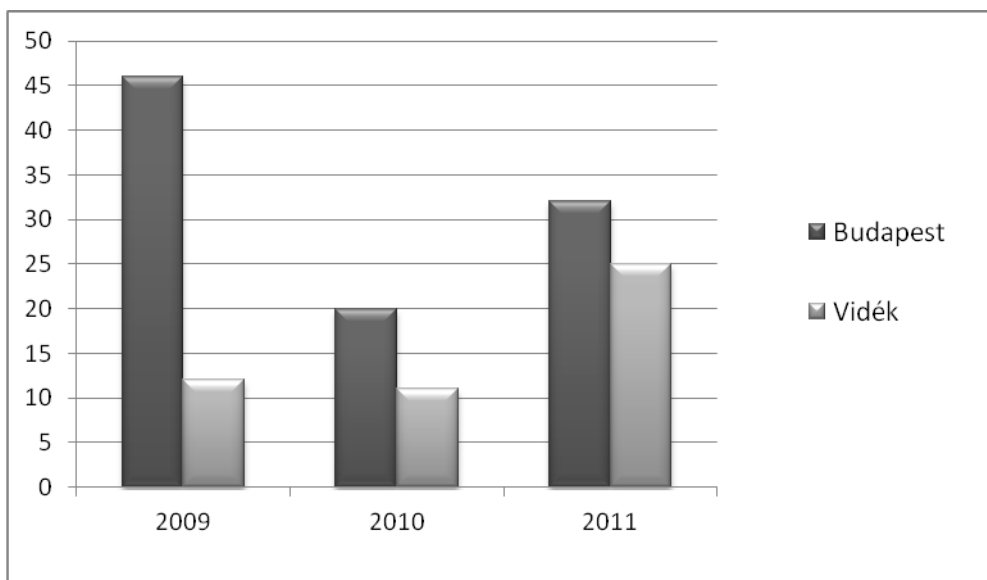
A design széles körű alkalmazása, eszköztára egyre szélesebb körben beépül a hazai vállalkozások és intézmények mindennapi munkájába. Ennek a folyamatnak az erősítésére, a design céltudatos, eredményes használatának ösztönzésére az MFT 2009-ben **Design Management Díjat** alapított. A Díj célja, hogy bemutassa, hogyan segítheti a design alkalmazása és szakszerű menedzselése egy szervezet célkitűzéseinek megvalósítását, eredményes működését, és elismerve ennek kiváló példáit, közelebb hozza a design integrált alkalmazását mind a gazdasági élet szereplőéhez, mind a széles nagyközönséghez.

Design Management Díj felhívásra beérkezett jelölések száma 2009–2011.

A díjpályázat harmadik évére közel megduplázódott a pályázati aktivitás, és a jelölést visszaküldő nagyvállalatok száma is megnövekedett. Módosult a jelöltek összetétele, már nemcsak a kreatív ipar, hanem a szolgáltatói ipar is aktívan részt vett a felhíváson, valamint egyensúlyba került a budapesti, valamint a vidéki jelölések száma.

Design Management Díj 2009–2011 közötti jelölések terület szerinti megoszlása

Az MFT törekvései mutatják, hogy a jó design nem az esetleges teljesítménytől függ, hanem előre tervezett vezetési eszköz, amely segít a szervezet identitásának felépítésében, versenyképességének erősítésében.

A tervezői munka segítése

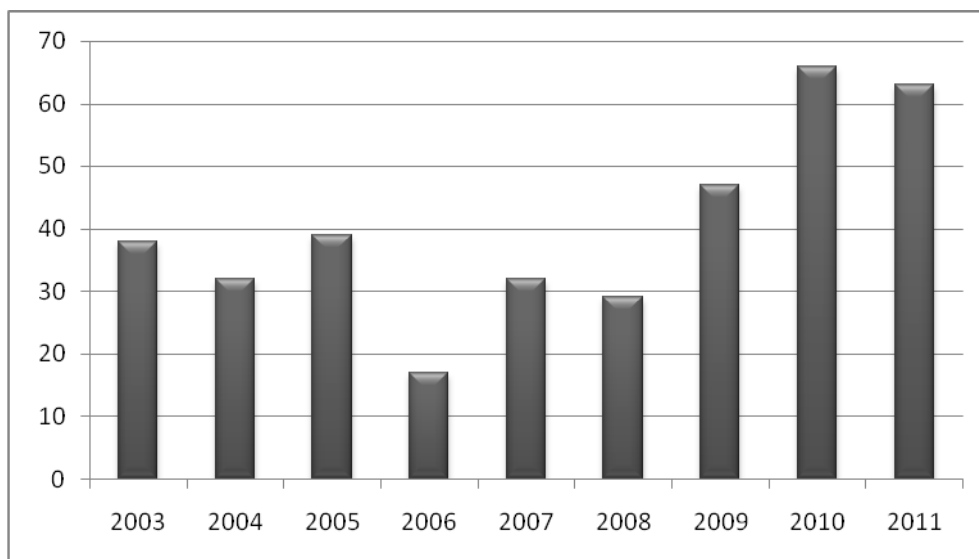
A formatervezés a kreatív ipar részeként különleges helyet foglal el a művészet és az innováció metszéspontjában. Emberközpontú érintkezési felületet biztosít a felhasználóknak és olyan új értékeket teremt, amelyek egyszerre javítják életminőségünket és a gazdasági mutatókat. A Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíj ezeket a célokat szeretné elősegíteni a pályakezdő formatervezők munkáján, továbbképzésén keresztül, illetve minden olyan lehetőség biztosításával, amely az új, korszerű technika és technológia befogadását elősegíti. Az MFT kiemelkedően fontosnak tartja a tervezők pályakezdését és társadalmi beágyazottságát is elősegítő **Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíj** fenntartását, ennek jegyében évi ráfordítása meghaladja a 4,5 mFt-ot. A Nemzeti Erőforrás Minisztériummal és a Nemzeti Innovációs Hivatallal közösen finanszírozott programja évi tizenöt pályakezdő tervezőnek biztosít lehetőséget arra, hogy innovatív szakmai programját megvalósítsa.

A Tanács legutóbbi mandátumának végéig, 2011-ig a Moholy-Nagy László ösztöndíjprogram keretében – kreatív kutatást végezve, nemzetközi ismeretekkel felvértezve, valódi tudással a birtokában – 169 fiatal pályakezdő tervező produkált innovatív, jövőbe mutató eredményt szakmája területén.

A Magyar Formatervezési Díj megújítását követően az MFT 2008-ban, az ösztöndíj alapításának huszadik évfordulóján megkezdte az ösztöndíjpályázat korszerűsítését: rövidebb futamidő és magasabb ösztöndíj mellett az alkotók gyártó cégekkel közösen kialakított programmal is pályázhatnak. Az elmúlt évek visszajelzései azt mutatják, hogy mind a cégek, mind az ösztöndíjasok eredményesnek értékelték a közös munkát: az ösztöndíjasok értékes szakmai tudáshoz jutottak, míg a cégek lehetőséget kaptak termékpalettájuk megújítására.

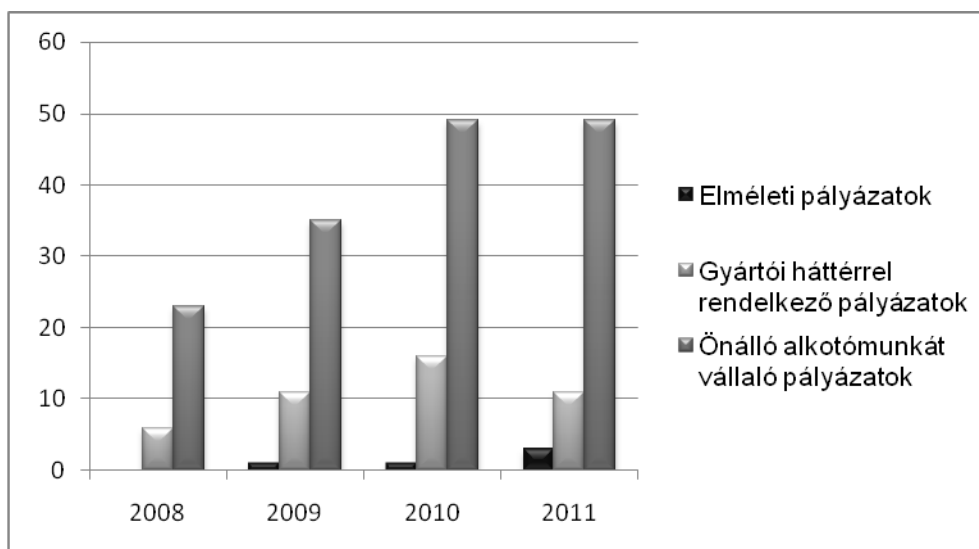
A program sikerét az is bizonyítja, hogy egyre több együttműködő partner vállalja a közreműködést az ösztöndíjrendszerben, és a feszes munkatempót kívánó pályázat ellenére a pályázói aktivitás is emelkedett.

Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíj pályázati aktivitás mutatója, 2003–2011.

Az ösztöndíjprogram átalakítását követően a fiatal tervezőknek lehetőségük nyílt arra, hogy az önálló alkotómunkát vállaló, illetve a gyártói háttérrel rendelkező pályázatok mellett elméleti témát feldolgozó pályázatokat is benyújtsanak az ösztöndíjbizottságnak. A fiatalok témaválasztásuk tekintetében kezdetben kevésbé, majd fokozatosan fordultak az elméleti, kutatási témák felé.

Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíj pályázatok témaválasztásának megoszlása

Az elmúlt években a tervezői munka elősegítésére irányuló feladatokhoz az MFT partneréül szerződött az Alu-Style Kft., a Balaton Bútorgyár Kft., a B&K Kft., a Crea Form Kft., a Digitem Kft., az ICO Zrt., a Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt., a Multinetwork Kft., a Polyduct Zrt. és a TUNGSRAM Schröder Zrt.

A pályázat a tehetséges tervezők legfontosabb támogató rendszere, amely az ösztöndíj-támogatáson kívül elméleti, szakmai ismereteket adó tanfolyamok, előadások megrendezésével is segítséget nyújt a fiatal tervezőknek. Példája ennek a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala és az ITD Hungary Zrt. közös szervezésében megrendezett „*Szellemi tulajdon mint a KKV-k (mikro-, kis- és középvállalkozások) üzleti eszköze*” című, könyvbemutatóval egybekötött konferencia, melyen az ösztöndíjasok térítésmentesen vehettek részt.

Az ösztöndíjasok szociális és ökológiai érzékenységét mutatja, hogy az elmúlt években olyan témákkal foglalkoztak, mint a közösségi élményt nyújtó fejlesztőjáték kialakítása vakok és látó társaik számára, cigány népmesék illusztrálása, vagy egy elfeledett „hungaricum” újjáélesztése.

Az ösztöndíjprogramok társadalmi hasznosítása sem jelentéktelen, az ösztöndíjasok által fejlesztett tervek, prototípusok, termékek közül számos az esélyegyenlőség jegyében született, és gyártásra készek.

Az ösztöndíjas program eredményeként évről évre késztermékek és prototípusok születnek, az ösztöndíjasok az ösztöndíjprogram futamideje alatt vagy az azt követő évben iparjogvédelmi bejelentést tesznek.

A lehetőségekhez mérten az MFT figyelemmel kíséri a korábbi ösztöndíjasok szakmai pályáját is. Néhány siker a közelmúltból: Kaszta Móni "31 gondolat" című könyve, melyet az ösztöndíjprogram keretében tervezett, a Szép Magyar Könyv versenyen elnyerte az Oktatási és Kulturális Minisztérium tervező különdíját; Kiss Tibor ruhakollekciója Magyar Formatervezési Díjat kapott, míg Szilasi Gábor szabadidő-vitorlás és kajak munkája, Póczos Valéria transzparens öltözékei, Pozsár Péter „Kaméleon” multifunkcionális pavilonrendszere, Pongrácz Farkas lámpatestek, fénykísérletek munkája ugyanitt oklevélben részesült. A hazai formatervezés legjobbjait bemutató kiállításon Vilniusban, Európa 2009-es kulturális fővárosában hat korábbi ösztöndíjas munkája kapott helyet. (Kondor Edit, Lenkei Balázs, Magony Zsuzsanna, Hegedűs Zsanett, Szilasi Gábor, Szilágyi G. Csaba.)

Az MFT az elmúlt években – az ösztöndíjon kívül is – központi figyelmet szentelt a pályakezdők ügyének. A fiatal tervezők vállalkozási ismereteinek erősítésére 2007-ben elkészítette a **Start-up Guide** című elektronikus kiadványt, amely saját vállalkozás elindításához nyújt segítséget gyakorlati tanácsokkal és azzal, hogy a szükséges lépések végiggondolására készlet.

Az MFT gondozásában megjelentetett fiatal alkotók pályakezdését támogató, pályázati, jogi, vállalkozási, fogyasztóvédelmi és szellemi tulajdonvédelmi ismereteket tartalmazó kiadvány már hatodik, bővített kiadását éli meg. Letöltési mutatója az elmúlt években megháromszorozódott.

Az útmutató ma közel kilencven oldalnyi hasznos információt tartalmaz az újonnan vállalkozást alapító fiatalok számára. Legújabb kiadásának új eleme „*Az állami programok szolgálatodra*” című fejezet rész, amely a főként mikro- és kisvállalkozások számára kidolgozott finanszírozási konstrukciókat tekinti át. Az állami támogatással igénybe vehető lehetőségek közül részletesen bemutatásra kerül a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által kezelt Új Magyarország Mikrohitel Program, az Új Magyarország Vállalkozásfejlesztési Hitelprogram, valamint az Új Magyarország Kisvállalkozói Hitel.

A legfrissebb, 6.0. kiadványa tekintetében már letöltési opcióval is megkeresték a Tanácsot, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem az Új Széchenyi Terv támogatásával létrejövő Alumni Program keretében működő honlapja (www.alumni.mome.hu) „Hasznos dokumentumok” linkgyűjteménye a kiadványra mutató hivatkozást helyezte el honlapján.

A formatervezés területén alkotó munkát végzők társadalmi elismertségének növelése érdekében az MFT együttműködött a szakma legjelesebb szervezeteivel: a Magyar Alkotóművészek Országos Szövetségével, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségével, a Bútor- és Faipari Szövetség, illetve a Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesületével közös kiállításokat rendezett és pályázatokat hirdetett.

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületével együttműködési szerződés keretében támogatta – az Egyesület által kiírt – „Gyermek-Játék” pályázatot. A pályázat keretében a szakmakultúra különböző területein alkotó fiatal tervezőművész részesült díjösszeggel járó elismerésben és – a pályázat eredményét bemutató kiállítás révén – jutott bemutatkozási lehetőséghez.

Nemzetközi kapcsolatok

Az MFT célkitűzésének megfelelően megalakulása óta fókuszál a nemzetközi kapcsolatok kiépítésére és szüntelen erősítésére.

Az MFT a folyamatos adatszolgáltatás, nemzetközi jelenlét és a kiadványok terjesztése mellett már első ciklusában két nemzetközi kiállítást állított össze és indított útjára. Az „*Oh! objects from Hungary*” című, fiatal magyar formatervezőket bemutató kiállítás két év alatt négy helyszínen járt. A Magyar Formatervezési Díj 25 éves történetéből válogatott anyag pedig a régiót bemutató „*Re:Design Europe*” című berlini kiállítás része volt.

2004-ben a Design Hét alatt tizenkét ország részvételével a Tanács kétnapos ICSID regionális találkozót szervezett. A közép-kelet-európai régió designszervezetei első alkalommal találkoztak, és ezzel egy új generáció kapott lehetőséget a rendszerváltás előtt meglévő kapcsolatok feltámasztására.

Az MFT tagja az ICSID (Ipari Formatervezési Társaságok Nemzetközi Tanácsa) nemzetközi és a BEDA (Európai Designszövetségek Irodája) európai szervezeteknek, rajtuk keresztül képviseli Magyarországot a nemzetközi, szakmai közéletben.

2005 és 2009 között az MFT – az akkori irodavezető, Várhelyi Judit megválasztásával – az ICSID vezetőségének munkájában is részt vehetett, amely kiváló lehetőségeket teremtett a hazai design eredményeinek terjesztésére is, így többek között lengyel, szlovén, indiai, olasz, osztrák, chilei, kínai, amerikai konferenciákon, valamint német, osztrák, belga, román, olasz kiállításokon mutathattuk be a magyar design történetét, intézményrendszerét és a hazai, illetve a régiós eredményeket.

2012-ben a BEDA Vezetőségébe választotta Szesztai Szonját, az MFTI munkatársát.

A kiállítások közül kiemelkedik a „*Világ Designfővárosa*” – *World Design Capital* – címet elsőként viselő Torinóban megvalósított „*International Design Casa*” kiállítás 2008-ban. Az MFT vezette projekt keretében Észtország, Lettország, Litvánia, Lengyelország és Szlovákia közreműködésével a közép-kelet-európai régió közös bemutatkozása valósult meg. Az ICSID által alapított címet 2010-ben Szöul viselhette, 2012-ben pedig Helsinki ad otthont a világ design színpadának, melyen a tervek szerint az MFT kiállítással és egyéb szakmai programmal képviselteti magát.

Az MFT meghívására 2009-ben az évi három vezetőségi ülésből egyet Budapesten tartott a világszervezet. Támogatva a régió nemzetközi szerepvállalását, az MFT meghívására a hazai szakmán túl a régió több Icsid tagszervezete is képviselőt küldött az egyeztetésre.

Az Icsid találkozó kísérendezvényeként – hozzájárulva ahhoz, hogy a szakma képviselői és az érdeklődő nagyközönség személyesen találkozhasson a formatervezés világhírű képviselőivel és képet kaphasson a design és kreativitás nemzetközi megítéléséről – az MFT a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemmel együttműködve angol nyelvű szakmai napot szervezett.

Az Icsid által 2007-ben meghirdetett Design Világnapot (június 29.) az MFT minden évben más-más partnerével együttműködésében, különböző designprogramokkal ünnepli meg. 2011-ben hazánk az MFT kezdeményezésére az Iparművészeti Múzeum ingyenes nyitva tartásával és egy egyedi kamara-tárlattal csatlakozott a nemzetközi Design Világnapot ünneplő programokhoz.

A nemzetközi szakmai kapcsolatrendszer kiépítésében kiemelten fontos lépés volt az MFT csatlakozása az Európai Unió design csúcsszervéhez, a BEDA-hoz. A szervezet elsősorban európai szintű designpromócióval és gazdaságélénkítő designkezdeményezések koordinálásával foglalkozik. Munkájával hozzájárult, hogy 2011-ben az Innovatív Unió keretében az Európai Bizottság létrehozta az **Európai Design Innovációs Kezdeményezést**, a design mint innovációs eszköz jelentőségének tudatosítására, használatának fokozására, mind az állami, mind a magán szektorban. A kezdeményezést vezető testület – European Design Innovation Initiative Leadership Board – tagja a közép-európai régiót is képviselve az MFT elnöke.

A designszövetség lobbitevékenységének – melyben az MFT véleményezéssel közreműködött – köszönhető, hogy az EU tagországi egységesen **bevezették az uniós NACE Rev.2.** tevékenységi osztályozást. Az új besorolás alatt a design szakterülete kikerül az egyéb gazdasági tevékenységek köréből és önálló kódszámon szerepel (74.10), a „szakmai, tudományos, műszaki” ágazat tevékenységei között. Az MFT irodája szorosan együttműködött a BEDA-val, majd közreműködött a NACE magyar fordításában is, ami a Központi Statisztikai Hivatal által gondozott TEÁOR'08 kód alapja.

Az MFT törekszik a nemzetközi konzorciumokban való részvételre. Ennek jegyében a második ciklusában az európai szakmai kapcsolatok erősítése és a hazai szaktudás európai szinten tartása érdekében részt vett a **Composites-on-Tour** elnevezésű kétéves európai uniós projekt konzorciumában. Az Európai Bizottság *"Kutatás, technológiai fejlesztés és demonstráció"* programjában, a *"Tudomány és Társadalom"* alprogram keretén belül támogatott projekt célja az volt, hogy a tudományt és a formatervezést összekapcsolva szélesebb körben megismertesse a kompozittechnológiát.

Az MFT 2011-ben spanyol, angol, dán, svéd és osztrák designpromóciós, valamint közgazdasági oktatási szervezetekkel együttműködve jelentkezett az Európai Bizottság által meghirdetett *"Közös fellépések, tevékenységek a nem-technikai, felhasználó-központú innováció előmozdításáért"* című pályázatra. Sikeres jelentkezés esetén a résztvevők a közel két és fél éves projekt során a design gazdasági hatásának elemzésére és mérhetőségére készítik az ún. Barcelona Kézikönyvet, amely eredményekkel és valós makrogazdasági adatokkal szolgál a designtörekvések GDP-növelő hatásáról.

Az MFT kapcsolati hálója segítségével egyedülálló, **közép-európai nyilvános adatbázist** tart fent honlapján, amely a régió építészeti és design szakintézményeit, szervezeteit, oktatási intézményeit és sajtóorgánumait gyűjti össze.

A szellemi tulajdon védelme

A MFT irodája – a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának szervezeti egységeként – feladatai között kiemelten kezeli az iparjogvédelem és a szerzői jog eszközeinek népszerűsítését, felhasználva ehhez az SZTNH közszolgálati csatornáit. Az MFT az akkreditált iparjogvédelmi oktatás elterjesztése érdekében a felsőfokú designképzés meglévő intézményeivel éves együttműködési programok keretében tett lépéseket.

Tevékenységeivel igyekszik hozzájárulni az ezen eszközök segítségével megvalósítható biztonságos alkotói, hasznosítói és nem utolsósorban befektetői környezet kiépítéséhez. Az elmúlt évek során az Iroda a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának Iparjogvédelmi Promóciós Osztályával karöltve információs szolgáltatópontokat állított fel minden, a formatervezés és a design szempontjából fontos rendezvényen.

Összegzés

Az MFT a korábbi ciklusok eredményeire építve folytatta megkezdett munkáját és zárta 2011-ben harmadik hároméves munkaprogramját.

Az MFT megalakulása óta törekedett a jól megválasztott, szinergiákra törekvő partnerkapcsolatok kialakítására, melyek szélesítve lehetőségeinket, teret adtak a hatékony munkára. Ez a kreatív, együttes munka közös rendezvényeket, projekteket jelentett, és változatos területeket lefedő eredményeket hozott.

Az MFT hagyományosnak tekinthető rendezvényei, illetve pályázatai már nem csak a szakemberek és a szaksajtó számára adnak híryananyagot, hanem a kommunikáció különböző csatornáin keresztül a gazdasági élet szereplői és a nagyközönség számára is eseményt jelentenek.

Az elmúlt években jelentősen bővült azoknak a köre, akik érintettek a design folyamataiban és hatásában, a design értelmezése is egyre szélesebb körűvé vált. A XXI. századra a design a versenyképesség kiemelkedően fontos tényezője lett, kulcsfontosságú kreatív iparaggá fejlődött. Ennek megfelelően az MFT feladata is sokasodott és sokrétűbbé vált.

Az MFT elmúlt három ciklusa sikeresnek értékelhető, a kiemelt, éves feladatok teljesítése mellett jelentős hazai és nemzetközi szakmai sikert tudott felmutatni, megkereste a designszakma, a gazdasági és társadalmi szféra, valamint a felsőoktatás területén azokat a társakat, akikkel együttműködve, a kölcsönös előnyöket keresve és kialakítva elérte, hogy harmadik ciklusa zárásakor a testület jó starthelyzetbe kerülve, regionális designközponttá válhasson Európa szívében.

Adatok az MFT három ciklusára vetítve

Az MFT honlapjának (www.mft.org.hu) látogatottsága:

2009-ben: 205 799

2010-ben: 254 198

2011-ben: 280 774

	I. ciklus	II. ciklus	III. ciklus
Az MFT tevékenységéből származó sajtómegjelenések	248	661	757
Előadások száma belföldön	7	12	13
Előadások száma külföldön	0	11	3
Kiállítások száma belföldön	14	16	16
Kiállítások száma külföldön	3	5	2
Egyéb szakmai rendezvények	23	16	17

Kiadványok:

- Éves jelentés (magyar és angol nyelven)
- A Moholy-Nagy László formatervezési ösztöndíjasok kiállítási katalógusa (magyar és angol nyelven)
- A Magyar Formatervezési Díj katalógusai (magyar és angol nyelven)
- Design Management Díj leporellói (magyar és angol nyelven)
- Design Világnapja 2011 – kiadvány (magyar és angol nyelven)
- FormaTÚRA kiállítás katalógusai (magyar nyelven)
- "Hungarian Design Awards" katalógus a vilniusi kiállításhoz (litván nyelven)
- Start-up Guide elektronikus kiadványai
- Hungarian Design Organisations 2009 (angol nyelven)
- Bauer Marcell kiadvány (2003)
- Designintézmények Magyarországon (négy nyelven) 5. kiadás
- Objects of Hungary (angol nyelven) 2003.

Adatbázisok az MFT honlapján:

Magyar Formatervezési Díj

Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíj

DESIGNINTÉZMÉNYEK MAGYARORSZÁGON: Ezen az oldalon a design hazai képzőhelyeit, szakmai szervezeteit és intézményeit, valamint a közgyűjteményeket és galériákat gyűjtöttük össze.

DESIGNINTÉZMÉNYEK KÖZÉP-EURÓPÁBAN: Az adatbázis a közép-európai régióban működő, építészettel, formatervezéssel, környezettervezéssel és tervezőgrafikával kapcsolatos egyetemek, intézmények, kiállítóhelyek és szaklapok adatait tartalmazza, országok szerint csoportosítva.